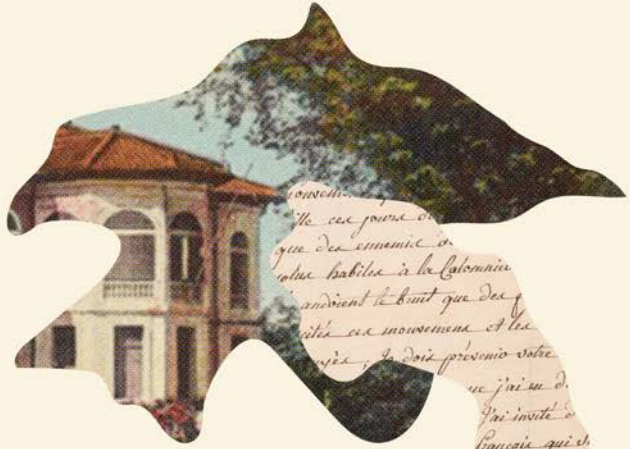


Fransızca Aslından
Geyten:
OZAN KIRICI



conven-
de ces jours de
que des ennemis de
s'attache habiles à la Calomnie
s'adressent le bruit que des
s'attache ces mouvements et les
s'attache, le doit prouver votre
ne j'ai su d.
J'ai invité le
français qui est
le dans la
s'attache

Mahsur Kadın André Gide



BİRİNCİ BÖLÜM

22 Mayıs 1901’de, Poitier başsavcısı 19 Mayıs tarihli isimsiz bir mektup aldı; mektupta şunlar yazılıydı:

*Sayın Başsavcı,
Size oldukça ağır bir olayı ihbar etmekten şeref duyarım. Madam Bastian’ın evinde, yirmi beş yıl boyunca bir odaya kapatılmış, kısmen aç bırakılmış, kokuşmuş bir döşeğin üzerinde yaşayan, kısacası çürüyen bir genç kadın var.*

Bu mektubu aldığı gibi Poitiers başkomiseri, başsavcının emri ve talimatları üzerine, 23 Mayıs’ta, saat iki buçukta Visitation Sokağı 21 numarayı ziyaret etti.

Madam Bastian’ın emrindeki iki kadın hizmetçiden biri olan genç kız Dupuy, zile cevap verdi:

“Madam Bastian?”

“Madam şu an kimseyi ağırlayamıyor, kendisi hasta yatağında.”

“Lütfen, rica ediyorum, Madam Bastian’a başkomiser olduğumu ve kendisiyle kesinlikle konuşmak istediğimi söyleyin.”

Hizmetçi ilk kata çıktı, kısa süre içinde geri dönüp şöyle dedi:

“Mösyö, madam karşıda oturan oğluyla görüşmenizi rica ediyor.”

Başkomiser gidip Pierre Bastian’ın kapısını çaldı. Fakat önce, Mösyö Bastian’ın da aynı şekilde rahatsız olduğu yanıtını aldı.

“Gerçekten ilginç,” dedi başkomiser, “iki evde de hiç kimsenin müsait olmaması. Efendinize başkomiser olduğumu ve ona iletmem gereken önemli bir mesaj olduğunu söyleyin.”

Başkomiser, Mösyö Pierre Bastian tarafından ağırlandı. Komiser ona şunları söyledi:

“İsimsiz bir mektup annenizin, kız kardeşiniz Mélanie’yi ko-kuşmuş bir çürümenin ortasında, yaklaşık yirmi beş yıldır, bir yatağa hapsedtiğini ihbar etti; ayrıca mektupta odanın pence-lerine asma kilit vurulduğu da yazıyordu. Aslında, binaya yaklaştığımda ikinci katta panjurları kapalı bir pencere oldu-ğunu fark ettim. Kız kardeşinizi görmeme izin verir misiniz?”

“Siz kim oluyorsunuz?” diye sorguladı Mösyö Bastian.

“Ben başkomiserim, hizmetçinizin bunu size söylemesi gere-kirdi.”

“Size anlatılanlar,” diye sözü aldı Mösyö Bastian, “çirkin bir iftiradır. Bu olaydan kesinlikle haberim yok; kaldı ki, annem ve kız kardeşim benim evimden başka bir evde birlikte yaşıyorlar. İsteklerine saygı duyduğum, kendi evinin yöneticisi olmakta ısrar eden annemin işlerine hiç karışmam.”

“Ne olursa olsun,” diye onun sözünü kesti başkomiser, “benim onu *bizzat* görmem gerekiyor. Kendinizi kanıtlamanızın en iyi yolu Mösyö, kız kardeşinizi görmeme, onunla konuşmama izin vermenizdir.”

“Onu önceden doktoru aramadan görmenize izin veremem. Rahatsızlık vermeden odasına girebilir misiniz, o söyleyebilir ancak. Kız kardeşim, yaklaşık on yıldır tehlikeli bir ateşin pençesinde ve hiç kimseyi kabul etmemesi gerekiyor.”

Komiserin sorularına cevap veren Mösyö Pierre Bastian yaşını ve diğer özelliklerini belirtti: Elli üç yaşındaydı, Hukuk alanında doktorası vardı ve eski bir komiser yardımcısıydı. Kız kardeşi Mélanie elli iki yaşındaydı. Madam Bastian’ın başka çocuğu yoktu. Bunlara ek olarak Pierre Bastian, kız kardeşinin hiç de terk edilmiş olmadığını söyledi; kendisi günde birkaç kere onu görmeye gidiyormuş. Annesine yöneltilen suçlamalara karşı çıktı ve konuyu Cumhuriyet Başsavcılığı’na iletceğini söyledi.

Komiser, o halde suçlamaları düşürmenin en iyi yolunun onu en kısa sürede Matmazel Bastian’ın odasına götürmesi olduğunu belirtti. Komiser ikinci kattaki, isimsiz mektuptaki ihbara biraz benzer bir şekilde zincirle kapalı tutulan panjurları dışarıdan görebilmişti.

Pierre Bastian kabul etmeye yanaşır gibi oldu; ama öncesinde, evde tüm kararları veren annesinden izin almalıydı.

Komiserin eşliğinde Pierre, annesinin yanına gitti. Madam Bastian uzun süre tereddüt etti, sonra, komiserin ısrarı üzerine sonunda onları kabul etti.

“Mösyö Pierre Bastian,” dedi komiser, “bizi avluya bakan tek bir pencereyle aydınlanan, ikinci kattaki bir odaya götürdü. Kendimizi loş ışığın ve bizi girdiğimiz gibi hemen bu odadan çıkmaya zorlayan kötü bir havanın ortasında bulduk, yine de panjurların kapalı ve asma kilitli bir zincirle bağlı olduklarını, tüm pencere kenarlarının da yalıtım şeritleriyle sıkıca kapalı olduklarını fark etmiştik.

Odaya tekrar girdik ve hava alsın diye pencereyi açmak istedik fakat kız kardeşini rahatsız edeceğini söyleyen Mösyö Bastian bunu yapmamızı engelledi.

Tam olarak göremediğimiz kötü durumdaki kız kardeşinin berbat bir döşekte, bir battaniyeyle kaplı şekilde uzandığını- her şey mide bulandırıcı derecede kirliydi; bu döşegin üzerinde de dışkılarından beslenen böceklerin ve kurtçukların kadının yatağında dolaştıklarını tespit ettik. Yüzünü açmaya çalıştığımızda bir yabancı gibi acı çığlıklar atarak onu tamamen kaplayan battanieresine sarıldı.

İğrenç bir pislik içindeki odaya daha fazla katlanamayarak geri çekildik ve iki hizmetçiyi sorguladık...”

Aynı gün, saat beşte, odayı ziyaret etme sırası sorgu yargıcı Mösyö Du Fresnel'deydi. Komiserinkiyle uyumlu ilk tespitlerin ardından şunları ekledi:

“Kapalı pencerelerin derhal açılması emrini verdik. Solgun renkteki eski perdeler düşerken yoğun bir toz kaldırdıkları için bu iş çok zor gerçekleşti. Panjurları açmak için onları sağ taraftaki menteşelerinden sökerek çıkarmamız gerekti.

Gün ışığı odaya girdiği anda, odanın en ucunda, yatakta uzanan, çok kirli bir battaniyeye sarılı bir beden ve baş fark ettik; bu kişi, Pierre Bastian'ın bize Matmazel Mélanie Bastian olduğunu söylediği bir kadındı, kız kardeşiydi... Talihsiz kadın çürümüş bir saman şiltenin üzerinde çırılçıplak uyuyordu. Etrafında dışkılarından, et, sebze, balık ve çürüyen ekmek parçalarından oluşmuş bir tür kabuk oluşmuştu. Ayrıca, Matmazel Bastian'ın yatağında istiridye kabukları ve koştururan böcekler de gördük. Bu sonuncusu kurtçuklarla kaplıydı. Onunla konuştuğumuzda çılgınlık attı ve yüzünü daha da kapatmak amacıyla yatağına yapıştı. Matmazel Bastian'ın zayıflığı korkutucuydu; saçları uzun süredir hiç taranmamış ve çözülmemiş kalın bir örgü şeklindeydi.

Hava tamamen solunmaz haldeydi, daireden sızan koku o kadar iğrençti ki başka incelemelerde bulunmak için orada daha fazla durmamız imkansızdı.”

Sorgu yargıcı, Matmazel Mélanie Bastian'ı hemen Hôtel-Dieu Hastanesi'ne göndermeye karar verdi. Ne üzerine giyebileceği bir kıyafeti ne de iç çamaşırı olduğu için, onu bir battaniyeye sardırtdı ve sonra da odanın en kısa sürede mikroplardan arındırılması emrini verdi. Saat altıda kapıya mühür vuruldu.

“Evi terk etmeden önce,” diyerek ekledi sorgu yargıcı, “yaşanan odaları ziyaret ederek ilerledik. Yemek odası gayet iyi bir şekilde döşenmişti, mutfağa iyi bakılmıştı ve merdivenler temizdi. Yaşlı Madam Bastian'ın odası düzensizdi ama hiç de pis olmadığını gözlemledik; mobilyalar iyi durumdaydı, yatağı rahattı; döşekler, örtüler ve battaniler çok temizdi. Yetmiş

beş yaşındaki Madam Bastian siyah-beyaz, kare desenli bir robdöşambr giyiyor ve beyaz bir biyeli başlık takıyordu. Her şeyiyle bakımlıydı; saçları iyi taranmıştı; kısacası kişisel bakımını ihmal etmeyen bir kadın görüntüsü çiziyordu.”

Sorgu yargııcı, ertesi gün saat üçte, hala güçlü olan kokuya rağmen kabaca arındırılmış odaya ilk gün pis kokunun yapmasına izin vermediği incelemeleri tamamlamak için geri döndü:

Oda, beş metre kırk santimetreye, üç metre kırk santimetreydi. Pencere, bir metre altmış santimetre ve doksan sekiz milimetreydi.

Mobilyalar şu şekildeydi:

1- Sağ tarafta, kapının yakınında çekmecesiz bir şifonyer vardı.

2- Beyaz ahşaptan iki raf, siyah mermerden yapılmış şöminenin sağında ve solunda duruyordu: Sağdakinin üzerinde dört tane boş şişe, üç kutu konserve, bir şans oyunu ve iki vida vardı; soldakiyse lime lime olmuş bir koltuk kumaşıyla kapalıydı ve üzerinde hiçbir şey yoktu, fakat köşeleri kalın örümcek ağı tabakasıyla kaplıydı; şöminenin üzerinde Meryem Ana heykeli duruyordu.

3- Şifonyerin önünde demir bir yatak duruyordu, örtüler ve battaniyeler temizdi; iki hizmetçiden biri burada yatıyordu.

4- Sol taraftaki rafın önünde, şilte hasırlarıyla ve eskimiş kirli bez parçalarıyla kaplı küçük ahşap bir yatak başlığı vardı.

5- Bir kanepenin iskeletinin üzerinde haşarat dolu bezler ve paçavralar buluyordu.

6- Dördü gayet iyi durumda altı hasır sandalye vardı.

7- Son olarak, çürük bir şilteye, dışkılarını tutsun diye dörde katlanmış bir örtüye, bu şilte ve örtü arasına yerleştirilmiş eski bir yastığa ve dehşet verici derecede kirli bir battaniyeye sahip Matmazel Bastian'ın ahşap yatağı vardı. Yatak; dışkıdan, et ve sebze artıklarından ve çürümekte olan ekmek parçalarından oluşan katı bir tür tabakayla kaplıydı. Yatağın ayakucunda son derece kirli, kare bir linolyum zemin kaplama vardı. Zemin kemirilmişti. Duvarın yakınındaki otuz iki santimetre uzunluğunda ve beş santimetre genişliğinde bir delikle, yatağın hizasındaki başka bir delik, farelerin ortalıkta dolanmasına izin veriyordu. Yatağın ve soldaki rafın arasında, eski kitaplarla dolu ve geri kalan her şey gibi kalın bir toz tabakasıyla kaplı bir sandık vardı. Duvar kağıtları neredeyse yok olmuştu. Duvarlar, bir zamanlar kahverengi ve koyu mavi damalı, grı-mavi bir kağıtla kaplıydı; şimdi, renkleri neredeyse tamamen solmuştu. Duvarda kalan yazıların çoğu zor anlaşılıyordu. Yine de içlerinden birini okumayı başardık:

*Güzellik yapmak, hiç sevgi ve özgürlük yok, hep yalnızlık.
Hayatın boyunca zindanda yaşayıp ölmek zorundasın.*

25 Mayıs, sabah dokuzda, başkomiser aşağıda belirtilen eşyalara el koydu:

“Bir kısmı çürümüş bir yorgan; ona yapışık, yine çürümüş bir yastık ve de her türlü yiyeceklerle, dışkıyla birbirine kaynaşmış

ve yoğun miktarda böceklerle karışmış paçavralar (hepsi ailenin verdiği beyaz bir örtüye sarıldı); kırmızı çizgili beyaz bir battaniye; mahsur kadını kaplayan sarı bir battaniye; bir yastık; mavi çizgili bir battaniye; yeni yıkanmış bir bez parçası; mavi çiçekli beyaz bir yatak örtüsü; kırmızı çizgili başka bir eski battaniye; pencereye iki kat yerleştirilmiş ve perde görevi gören bir çarşaf; yeşil çizgili bir battaniye parçası; Matmazel Bastian'ın altına sermek için kullanılan eski bir bez parçası; dışkı lekeleleriyle kaplı beyaz bir kumaş; kurbanın vücudunun bir kısmının üzerinde durduğu, sekize katlanmış bir yatak örtüsü; yemek artıklarıyla dolu bir gazete -gazete tarafımızca sağlandı- ; bir kağıda katlanıp konulan başka yiyecek artıkları ki onlar da el koyma işlemi esnasında öncekiler gibi yataktan düştüler; bahsi geçen bu eşyalar bir sandığın içine kondular.

Bir paketin içine koyduğumuz kısmen çürümüş hasır şilte; beş balyaya ayırdığımız bir karyola; birbirlerine bir asma kilit yardımıyla bağlı zincirle tutturulmuş iki panjur; içini rafta bulduğumuz otuz yedi kitapla doldurduğumuz bir bavul; defterlerle ve kurşun kalemle yazılmış (?) birçok notla dolu bir okul çantası; aynı bavulun içine, bir zincirin ucunda bulunan kapalı bir asma kilit, iki Meryem Ana heykelciği, bir oyuncak bebek kafası, bir respih, bir adet madeni para ve döşeğin üstünde ve altında bulunan beş parça kurşun kalem konu.

Kurbanın odasının yeni tamir edilmiş kapısı; bahsi geçen kapının kirişi; Mélanie Bastian'ın yatağında bulunan böceklerin yaklaşık yüzde beş ile onluk bir kısmını içeren bir kavanoz;¹

1 Gazeteler, Mélanie Bastian'ın yatağının üzerinde kaynayan kurtçukların çeşitliliği, büyüklüğü ve korkunçluğu üzerinde durdular. Bunun

beyaz bir battaniye; koridordaki duvar kağıdından üzerinde, “o bazı çocukların arasında daha çok sevilenler vardır” yazılı bir parça, vesaire vesaire ve son olarak, Mélanie Bastian’a ait iki kilo yetmiş gramlık örgü bir saç; bu saçlar, Hôtel-Dieu’ye vardığında kesilmişti.”

Bu liste ne kadar uzun gözüküyor olsa da, onu olduğu gibi aktarmaktan çekinmiyorum, aksine tamamını ele alamamaktan üzüntü duyuyorum; örneğin, ele geçirilen otuz yedi kitabın isimlerini ve de raporda bahsedilen, “kurşun kalemle yazılmış notların” içeriğini öğrenmek isterdim. General Diterik’in Ye-katerinburg’daki Ipatieff evinin küçük bir odasında el koyduğu eşyaları aktardığı raporundaki kendine has belagatini yeni takdir etmiştim.

Tüm bu eşyalar birer tanık ve ifadeleri bize o kadar çok şey anlatıyor ki özellikle de birazdan dinleyeceğimiz, hayatta olan tanıklardan daha dürüstçe. Fakat önce, sanıkları dinleyeceğiz.

eşi benzeri görülmemiş derecede şaşırtıcı bir fauna olduğu düşünülebilir. Poitiers Tıp Fakültesi Bakteriyojoloji Laboratuvarı’nda profesör olan Mösyö Léger, formalin kavanozunda toplanan kurtçukların aslında iki temel gruba ayrıldığını fark etti hemen:

1- En uzunları, sarı kurtçuk görünüşlü olanlar, *ténébreon* (kınkanatlı bir böcek) larvalarıdır, halk arasında bilinen adıyla “un kurtları”.

2- Diğer larva, bir başka kınkanatlı olan, genellikle kilerde bulunan ve oradaki her türlü yemek artığıyla beslenen deri kara böceğidir.